

SAMARA JOY

Podcast

Úcta k jazzové klasice, respektování tradičních postupů, a přitom schopnost znít svěže a moderně. To je americká zpěvačka Samara Joy, která vystoupí 20. listopadu v pražském Rudolfinu. U poslechu povídání o její kariéře, vás vítá Dan Sywala.

Osobně jsem měl Samaru a její prvotřídní kapelu možnost vidět 13. dubna 2024 v brněnském Sonu a tím, že jsme spolu vedli v minulosti poměrně rozsáhlý rozhovor, vám dnes přinesu i několik citátů.

Patřil jsem totiž tehdy mezi jedny z prvních gratulantů za její třetí cenu Grammy, přesněji v kategorii Best Jazz Performance neboli Nejlepší jazzový výkon za skladbu Tight.

„Před první cenou jsem cítila celou vlnu emocí. Pociťovala jsem úzkost, nadšení, ale také velkou únavu, protože jsem za sebou měla hodně akcí. Tehdy jsem byla poprvé v Los Angeles a představovala se obrovskému množství promotérů a celebrit,“ vzpomíná Samara, která si po své první zkušenosti s cenami akademie odnesla dvě sošky, a dodává: „Podruhé jsem byla mnohem, mnohem víc v klidu a konečně jsem si mohla ceremoniál naplno užít.“

Samara Joy – Tight

Když jsem nedávno vyučoval angličtinu jednu mladou dívku a společně jsme zkusili sepsat základní fakta o Samare a seznamovat se s ní, studentka zareagovala nadšeně, když viděla název písně Lush Life. Když jsem skladbu pustil, ozvalo se: „Aha, tak to ne,“ řekla Anička, která myslela, že zazní Zara Larsson.

Rádiovou taneční hudbu u Samary nečekejte, ale tyto ambice mladá dáma, která má k dnešnímu dni už šest sošek Grammy a v rodině se tančí spíš na gospel, stejně nemá.

„Nechci tvořit mainstream, ale chci učinit jazz přístupnějším,“ říká Samara Joy, u které se dnes zaměříme na několik klíčových témat.

V první řadě zajímavou rodinnou historii a fakt, že prarodiče jsou zakladateli gospelové skupiny The Savettes. Dále pak vokální inspirace a osobní přístup ke zpěvu. A v neposlední řadě, na tak mladou umělkyni, velice zajímavé spektrum projektů v dosavadní diskografii.

You Stepped Out Of A Dream

„Pořádná dřina začala vlastně až po střední, kdy jsem se dostala na vysokou. Měla jsem tam pravidelně lekce zpěvu. Stejně tak harmonie, teorie či techniky zpěvu. Aby toho nebylo málo, dost jsem hrála i na klavír,“ vzpomíná Samara Joy, hlavní postava tohoto podcastu, který nabízí prostor pro úvahy a také hodnocení přístupu umělců. My zde ale máme bez přehánění, co do činění s malým zázrakem. Šestadvacetiletá držitelka šesti cen Grammy za jazz se k tomuto žánru dostala až na vysoké škole a byla pouze poctivou studentkou což se dá přičíst především její výchově.

„Učitelé mi říkali: ‚Tohle je poslední příležitost, kdy budeš mít hodně času na cvičení. Zrovna teď si musíš nastavit návyky a záměry, pokud si chceš zvolit kariéru hudebnice.‘ Jsem jim moc vděčná, že nám to tehdy takhle vštěpovali.“

Pokud bychom hledali stěžejní body ve vývoji nadějně zpěvačky, bylo by to napodobování bohyň. „Mám ráda mnoho ikonických zpěvaček včetně Carmen McRae, Betty Carter nebo Elly Fitzgerald. Na druhou stranu, i kdybych snad chtěla, nikdy nebudu znít jako ony. Mám totiž i jiné vlivy typu gospel, soul či v jednu dobu i pop. Kromě toho jsem si i něco odžila, ale ani zdaleka jsem nebyla vystavena tomu, co mé vokální hrdinky,“ říká Samara narážející na dětská traumata, systematický rasismus nebo zdravotní problémy v pokročilém věku života a rázně dodává: „I proto musím mít ve své tvorbě na věci odlišný pohled.“

Často je vychvalována její vokální kontrola a vyzrálý přístup ke standardům i přes poměrně nízký věk.

„Základem je cvičení a snaha se zlepšovat každý den, i kdyby to znamenalo sebemenší krůčky. Když si vezmeme třeba zpěvačku a klavíristku Sarah Vaughan, tak ta byla schopna se v jeden moment pohybovat na vrcholu svých vokálních možností a v dalším zdánlivě jednoduše přejít do zcela jiné polohy. Od té chvíle, co jsem ji slyšela poprvé, se to snažím napodobit,“ říká Samara a pokud jde o mladší umělkyně, ke kterým se hlásí, jsou to především baskytaristka a zpěvačka Esperanza Spalding nebo skladatelka a zpěvačka Cécile McLorin Salvant. Pohybuje se však v prostředí, kde naráží i na další špičky mezi mladými hráčky. Dobrým příkladem je kompilace z roku 2022 pojmenovaná New Standards, Vol. 1 vydavatelství Candid. Ve skladbě Two Hearts (Lawns), kde Samara hostuje, jí na flétnu doprovází kubánská flétnistka Anabel Gil Díaz. Na desce se však hned v několika skladbách objevuje i strhující hráčka na příčnou flétnu Elena Pinderhughes, kterou české publikum může znát především jako členku formace trumpetisty jménem Christian Scott aTunde Adjuah, dnes spíše známý jako náčelník – Chief Xian aTunde Adjuah.

V průběhu let se však i díky složení Samařiny doprovodné kapely, což byli během studií její profesori, a četných hostování, potvrzuje, že ani mezigenerační spolupráce nejsou problém. Zůstaňme klidně u zmíněné skladby Two Hearts (Lawns). Tu napsaly legendární klavíristka Carla Bley a hráčka na bicí Terri Lyne Carrington. Party na saxofon připravil Ravi Coltrane, ano syn slavných rodičů.

Two Hearts (Lawns)

Když jsme si se Samarou volali začátkem roku 2024, měl jsem zrovna za sebou sraz ze střední školy a moc mě zajímalo, jak vnímá svou cestu od doby, kdy bylo potřeba určit další kariérní směřování a ona se rozhodla zaměřit jen na hudbu.

„Jediné, co jsem tehdy věděla, je skutečnost, že mě fascinuje zpěv. Ani ve snu by mě ale nenapadlo, že by to vedlo ke všem těmto zážitkům, včetně hraní po světě s mými vrstevníky nebo příležitosti vyrazit na svátečně laděné turné s rodinou,“ říká Samara, která naráží na aktivity kolem EP A Joyful Holiday a také fakt, že její prarodiče jsou zakladateli gospelové skupiny The Savettes.

„Primárně jsem extrémně vděčná, že jsem mohla zpívat se svým dědou, kterému tehdy bylo devadesát tři. Stejně tak s mým otcem, strýcem a bratranci. Zároveň vše pak odprezentovat před lidmi. Vyrůstla jsem na tom, že kolem mě pořád zpívali členové rodiny a já je napodobovala. Zatímco dnes zpíváme jeden vedle druhého a můžeme tu sváteční náladu s lidmi sdílet. Zprvu jsem si taky říkala, jestli to pro mě není příliš brzo. Záhy jsem si ale uvědomila, že je to příležitost sdílet naše rodinné kouzlo, které je nejvíce cítit v období Vánoc, a podělit se o to s posluchači.

Její podání skladby Twinkle Twinkle Little Me, což je tradiční vánoční kus a v průběhu let ji nazpívali třeba The Supremes nebo Stevie Wonder, jí vysloužilo čtvrtou Grammy. Během ceremoniálu poděkovala vedle rodiny i Sullivanu Fortnerovi, klavíristovi, který ji na skladbě doprovází.

Vděčnost vůči kolegům, rodině, ale i komunitě je Samara velice blízká.

Samostatným tématem je zapojování v projektech, které vkusně motivují, dodávají zdravou dávku optimismu a posilují hrdost k inspirativním osobám v afroamerické komunitě.

Před pár lety takto přijala pozvání podílet se na soundtracku k biografickému dramatu Shirley, který sleduje strasti Shirley Chisholm, první ženy černé pleti, která byla zvolena do Kongresu Spojených států amerických a v roce 1972 se pokoušela dostat do Bílého domu.

Samara soundtrack obohatila skladbou Why I'm Here. Tu s ní napsal skladatel, zpěvák a producent PJ Morton. Shodou okolností je zajímavostí, že oba mají dnes totožný počet cen Grammy.

„Jedu na vlně permanentní vděčnosti,“ říká Samara a osobně to mohu potvrdit. Před vystoupením v Brně v roce 2024 v telefonu vzpomínala, jak byla v regionu ještě o dva roky dříve, respektive, když z brněnského zázemí jela na otočku do Tišnova v rámci řady JazzFest Brno on the Road.

„Moc ráda vzpomínám na jam session s místními studenty a vůbec bych se nebránila na to navázat. Hodně mi to připomíná New York. Jsem sice hodně daleko od domova, ale můžu v pohodě najít místo, kde hrají a spolupracují studenti, přesně jako to děláme doma. I když třeba nemluvíme všichni stejným jazykem, tou společnou řečí je hudba.“

Can't Get Out Of This Mood

„Kolem nás je tolik odstínů vkusu a chutí, že vymyslet jeden produkt, který by se líbil všem, je hloupost a ani po tom netoužím.“ Toto je další ze silných citátů Samary Joy a zajímavé navázání jsem slyšel v podcastu bubeníka jménem Questlove z formace The Roots, který se Samarou nedávno vtipkoval, že mnoho zpěvaček a zpěváků velice často čerpá z osvědčených titulů v rámci standardů typu Autumn Leaves. Zatímco ona je celkem frajerka, když sáhne po titulu typu Reincarnation Of A Lovebird z diskografie Charlese Minguse.

Právě Mingus se může zdát jako jeden z pojmů, který je znám jen jazzovým fajnšmekrům a jazz nepochybně nikdy nebude mainstream, ale zároveň i díky umělcům jako je Samara vnímám, že tento žánr zažívá velice zajímavé období. Mnoho mladých se k jazzu dostává skrze modernější zvuk, festivaly a použití jazzu v mainstreamu. Pár příkladů z poslední doby. Právě Mingusovi se v době jeho nedožitých sta let věnoval během poslechovky z vinylů žurnalista Petr Slabý, ať je mu zem lehká, v pořadu Stop Look & Listen. Po pandemii jsou pořadatelé festivalů a koncertů stále odvážnější dát prostor i méně známým jménům v Česku a nezapomínejme ani na významný trh pohádek pro nejmenší. Autorem soundtracku titulu Duše, vyprávějící příběh jazzového pianisty, který čeká na svou životní šanci, v režii studia Pixar, je živel jménem Jon Batiste. Za rok 2022 měl i díky tomuto počínání Batiste jedenáct nominací na Grammy.

Tyto sošky umí přinést radost, ale dnešní hlavní hvězda neustále zdůrazňuje zejména radost z hraní se svými přáteli podobného věku.

„Moc si vážím toho, že se mi dostává uznání za mou práci i ze strany mých vrstevníků a dnes s mladými hráči i funguju. Založila jsem oktet, kde mí spolužáci skládají, aranžují a hrají. Je to vysloveně skupina, kde je schopen psát každý z nás. Máme tam čtyři dechy a ty doplňují basa, bicí a klavír. Také je tam trombon, alt saxofon, trumpetu a tenor saxofon. Můj malý big band,“ s vřelým úsměvem hrdě konstatuje Joy a dodává:

„Tento ansámbl bych si ráda zachovala. Za ty roky jsme spolu vyrostli. Obecně nepíšu moc vlastní věci a ani kolegové s tím neměli nikdy moc velkou praxi, ale sama se v tomto ohledu snažím někam posunout a mí spoluhráči to dotáhli tak daleko, že píšou party pro orchestry. Když pak skládají jen pro nás, jsem moc hrdá, že nepíší jen pro své nástroje, ale i ostatním přímo na tělo.“

You Stepped Out Of A Dream

Zrovna nám dohrál úryvek skladby You Stepped Out Of A Dream z alba Portrait vydaného v roce 2024 a světe div se, i v tomto případě došlo na sošku Grammy. Před poslechem desky se samozřejmě nabízel otázka, jestli zážitek nebude trochu na jedno brdo, ale tento úvodní kousek nebo No More Blues jsou prvotřídní a přesvědčivé položky.

Nabízí se proto otázka, kam dál. Tempo celého týmu neustává a naštěstí je obsah stále kde brát.

Průběžně se věnuje skladbám, které ji k jazzu přivedly, typu standardu Three Little Words, který přepracovala loni.

Spolupracuje s jazzovou smetánkou – z kategorie legendy – třeba Christian McBride, který ji přizval na hostování ve skladbě Old Folks, rovněž v roce 2025. Avšak legendární basista věděl už velice dlouho, koho si zve, protože byl v porotě soutěže Sarah Vaughan competition, kde Samara dominovala už v prváku na vysoké škole.

Kromě starší gardy dostává příležitosti i od gigantů ve středním věku, typu klavírista Robert Glasper.

Nezbývá tedy než popřát, aby chuť vystupovat, psát a pořád se někam posouvat neustala.